

УДК: 619:618:614.2:636.2

**ЕФЕКТИВНІСТЬ СИНХРОНІЗАЦІЇ СТАТЕВОГО ЦИКЛУ У КОРІВ
В УМОВАХ Пр-АТ «АГРО-СОЮЗ» СИНЕЛЬНИКІВСЬКОГО РАЙОНУ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**
**EFFICIENCY OESTRUS CYCLE SYNCHRONISATION IN COWS UNDER
ExAT "AGRO - UNION" SINELNIKOVSKIY DISTRICT OF
DNIPROPETROVSKIY REGION**

**Корейба Л.В., к.вет.н., доцент / Koreyba L.V., the candidate of veterinary sciences,
associate professor,
Гаращук М.І., к вет.н., доцент / Haraschuk M.I., the candidate of veterinary sciences,
associate professor,
Сачко Р.Г., к.с.н., старший науковий співробітник / Sachko R.H., candidate of
agricultural sciences**

Жижина П.М., магістр / Zhizhina P.M., master
Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет
Dnipropetrovsk State Agro-Economical University

***Анотація.** Синхронізація статевого циклу у корів за схемою: Естрофан 2 мл + Катозал 20 мл і на 34 добу і Фоліген 10 мл та через 12 годин осіменіння сприяла підвищенню заплідненості на 10 % і склала 100 % впродовж двох статевих циклів.*

***Ключові слова:** корови, статевий цикл, синхронізація, Естрофан, Катозал, Фоліген.*

Вступ. Неплідність корів є одним із найбільш суттєвих факторів, який зумовлює значні втрати господарств внаслідок недоотримання значної кількості приплоду, молочної продукції, нераціонального витрачання кормових ресурсів, праці тваринників тощо.

Поглиблення проблеми неплідності корів вітчизняні вчені пов'язують з погіршенням соціально-економічного стану господарств, невідповідністю системи організації відтворення стада великої рогатої худоби, значною контамінацією мікрофлорою сперми, що використовується для осіменіння

тварин, відсутністю і безсистемним використанням лікарських засобів для відновлення відтворної здатності хворих корів.

При акушерсько-гінекологічній диспансеризації корів і телиць в більшості господарств України і в зарубіжних країнах виявляється великий відсоток неплодних тварин. Як правило більший відсоток, із усіх обстежених корів, належить вагітним – 52,8, в післяродовому періоді – 8,8 % і неплодних – 38,4 %, в тому числі осіменених протягом останнього місяця – 28,8 %. З загального числа неплодних тварин штучна-набута неплодність реєструється у 43,9 %, симптоматична – у 25,5 %, аліментарна – у 16,4 %, експлуатаційна – у 10,6 %, стареча – у 2,7 %, кліматична – у 0,9 % корів [2, 4, 5, 7].

Симптоматична неплодність у корів господарств обумовлена функціональними розладами яєчників і запальними процесами матки, що розвиваються на тлі акушерської патології [3, 5, 6].

Огляд літератури. Головною проблемою для проведення стимуляції і синхронізації статевої охоти є підвищення заплідненості за рахунок забезпечення нормального перебігу статевого циклу і розвитку зародка, особливо на ранніх стадіях.

Останнім часом у молочному скотарстві почали застосовувати нові для України технології утримання та експлуатації високопродуктивних корів, які передбачають програмування усіх виробничих процесів, у тому числі і відтворення. З цією метою використовують організацію планових осіменінь та родів, що надає можливість контролювати виробництво молока та інтенсивно використовувати репродуктивний потенціал корів. У зв'язку з цим виникла виробнича потреба у розробці ефективних методів стимуляції та синхронізації статевої циклічності для забезпечення прояву індукованої стадії збудження та високої заплідненості у корів за короткий період часу.

В господарствах Дніпропетровської області не зважаючи на вигідне положення, тенденція спаду темпів відтворення зберігається. На підставі регулярних проведеннь акушерської та гінекологічної диспансеризації

встановлено, що найбільше розповсюдження серед корів має симптоматична неплідність, яка досягає 33–37 % від інших форм [1, 3].

Отже, в репродуктології молочних корів проблема розробки і застосування обґрунтованих методів лікування і профілактики неплідності залишається актуальною.

Тому, **метою нашої роботи** було визначити ефективність проведення синхронізації статевого циклу у корів шляхом комбінованого використання аналогу Гн-РГ – Сурфагону, простагландину – F₂₆ Естрофану, Катозалу та Фолігену.

Вихідні дані і методи. Дослідження проводили на коровах голштинської чорно-рябої породи з річною молочною продуктивністю 7000 – 9000 кг, масою тіла 550 – 600 кг, віком 3 – 4 роки в умовах приватного підприємства «Агро-Союз» Синельниківського району Дніпропетровської області.

Для вирішення поставлених завдань визначали наступні показники: перебіг родів з визначенням відсотку патологічних родів, патологію післяродового періоду, зокрема, субінволюція матки, післяродовий ендометрит, завершення інволюційних процесів на 21-у добу після отелення.

Перебіг післяродового періоду досліджували шляхом регулярного проведення ранньої акушерської диспансеризації.

На 5-у добу після отелення, крім огляду, проводили пальпацію статевого апарату через пряму кишку: визначали величину матки, її топографію та ригідність. Погана скорочуваність матки і глибоке розташування переднього краю свідчить про гіпотонію і пов'язаною з нею гострою субінволюцією, а наявність гнійного або катарального ексудату в матці на наявність запального процесу [2–4].

Результати досліджень, проведених на 5-у добу є підставою для визначення нормального чи патологічного перебігу інволюції статевих органів.

Проаналізувавши показники відтворної функції корів встановили: тривалість імпеданс-періоду, інтервалу від отелення до запліднення та розміри неплідності та вілсоток тварин, які проявили статевий цикл повторно.

Ефективність біологічно активних препаратів у схемі синхронізації статевої охоти у корів визначали у експериментальному досліді, який провели на 2-ох групах корів (по 10 в кожній).

Результати. Обговорення і аналіз. Для успішного управління відтворенням у Пр-АТ «Агро-Союз» використовується синхронізація статевого циклу в корів та телиць (таблиці 1 і 2).

Таблиця 1.

Схема синхронізації статевого циклу корів «Ovsynch»

1 день	7 день	9 день	10 день	35 день	42 день
Сурфагон 10 мл	Естрофан 2 мл Тетравіт 10 мл 20.00 год	Сурфагон 10 мл (Катозал 10 мл) 17.00 - 20.00 год	осіменіння 8.00 год	Прогестерон 1 мл 2.5%	УЗД

Таблиця 2.

Схема синхронізації статевого циклу корів «Pre-synch»

1 день	9 день	16 день	18 день	19 день	44 день	51 день
Естрофан 2 мл Тетравіт 10 мл	Сурфа- гон 10 мл	Естрофан 2 мл Тетравіт 10 мл 20.00 год	Сурфагон 10мл (Катозал 10 мл) 17.00 - 20.00 год	осіменін ня 8.00 год	Прогесте- рон 1 мл 2.5%	УЗД

Метод стимуляції і синхронізації стадії збудження корів розроблений на основі схеми послідовних гормональних обробок, яка включає стимуляцію фолікулогенезу гонадотропін рилізінг-гормоном (Сурфагон), лютеолізу препаратами простагландину Ф2альфа Естрофан).

В нашому досліді ми застосовували схему стимуляції і синхронізації статевої охоти шляхом використання гормональних і вітамінних препаратів та імуномодуляторів – Катозал.

У схемі синхронізації статевого циклу у корів другої дослідної групи Сурфагон замінили Фолігеном.

Фоліген – гормонально-вітамінний препарат пролонгованої дії для стимуляції та синхронізації статевої функції. До його складу входять: ФСГ, ЛГ, гонадотропін, естрогени, емульгатори, вітаміни А, Д₃, Е.

Результати використання біологічно активних препаратів для стимуляції і синхронізації статевої охоти у дослідних корів після завершення інволюції статевих органів наведені в таблиці 3.

Таблиця 3.

Вплив фолігену, сурфагону, тетравіту, естрофану та катозалу на відтворювальну здатність корів дослідних груп

Група – схема обробки	Імпеданс-період, діб	Сервіс-період, діб	Заплідненість, %	Індекс осіменіння	Тривалість неплідності, діб
1-ша дослідна	48,4±3,77	68,5±5,07	90,0	1,6	35,6±5,23
2-га дослідна	38,7±5,13	47,2±6,32	100	1,3	27,1±5,51

З таблиці 3 видно, що в обох групах запліднилося впродовж двох місяців 100% і 90,0% корів відповідно. Індекс осіменіння в першій дослідній групі корів при використанні гормональних та вітамінних препаратів складав 1,6 і 1,3 – у тварин другої дослідної групи. Сервіс-період в другій групі був коротшим на 18,5 діб, ніж у корів першої групи.

Таким чином, при синхронізації статевої охоти у корів схемою з використанням Фолігену, Естрофану, Тетравіт та Катозалу заплідненість у корів другої дослідної групи підвищилася на 10 % і складала 100 % впродовж двох статевих циклів. Застосування даної схеми дозволило підвищити заплідненість до 100 % при індексі осіменіння 1,3.

Висновок.

В умовах Пр-АТ «Агро-Союз» Синельниківського району Дніпропетровської області синхронізація статевої охоти у корів схемою з використанням таких біологічно активних препаратів як: Фоліген, Естрофан,

Тетравіт і Катозал заплідненість у корів підвищилася на 10 % і складала 100 % впродовж двох статевих циклів.

Література.

1. Арбузов І. М, Подвалюк Д. П., Харута Г.Г. Порівняльна ефективність стимуляції статевої функції корів різними дозами фолігону і фертагілу //Ветеринарна медицина України. – 2008. – №3. – С. 26–27.

2. Зверева Г.В., Хомин С.П., Терановець В.І. та ін. Акушерська і гінекологічна диспансеризація у системі профілактики неплідності та маститів у корів // Наук. вісник нац. аграр. ун-ту. – К.: 2000. – № 22. – С. 21–23.

3. Корейба Л.В., Макєва, Золотоноша К.М. Поширення акушерської патології у корів голштинської породи в умовах приватного акціонерного товариства «Агро-Союз» Синельниківського району Дніпропетровської області [Л.В. Корейба] // Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини: Збірник наукових праць Харківської державної зооветеринарної академії. Х.: РВВ ХДЗВА., 2015. – Випуск 30, ч. 2 «Ветеринарні науки» – С. 78–82.

4. Рекомендації з профілактики неплідності худоби / Г.В.Зверева, В.А. Яблонський, М.В. Косенко та інші . - К.: Наук.світ, – 2001. – 18 с.

5. Смолянінов Б.В., Паршин П.В., Кротких М.О. та ін. Причини неплідності у корів в господарствах Одеської області // Міжвід. темат. наук. збірник. – Харків, 2002. – Вип.80. – С. 551–552.

6. Стравський Я.С. Розлади відтворної функції корів та їх профілактика // Зб. наук. праць. – Біла Церква, 1995. – ч.2. – С. 98–100.

7. Тресницька В.А. Динаміка поширеності акушерської та гінекологічної патології первісток та корів в господарствах Луганської області //Збірник наукових праць БДАУ. – Біла Церква, 2006. – №41. –С. 223–229.

Abstract.

Synchronization of sexual libido in cows under the scheme: Estrofan (2ml) plus Katozal (20 ml) and in 34 days Folihen (10ml) and in 12 hours after insemination helped raise fertility by 10% to 100% during two sexual cycles.

Key words: cows, oestrus cycle, synchronization, Estrofan, Katozal, Folihen.

References:

1. Arbuzov I.M. (2008). Porivnyal'na efektyvnist' stymulyatsiyi statevoyi funktsiyi koriv riznymi dozamy folihonu i fertahilu [Comparative effectiveness of stimulation of sexual function of cows with different doses of the folio and fentagil] in *Veterynarna medytsyna Ukrayiny* [Veterinary Medicine of Ukraine], issue 3, pp. 26-27
2. Zvyeryeva H.V. (2000). Akushers'ka i hinekolohichna dyspanseryzatsiya u systemi profilaktyky neplidnosti ta mastytiv u koriv [Obstetric and gynecological clinic in the system of prevention of infertility and mastitis in cows] in *Naukovyy visnyk natsional'noho ahrarnoho universytetu* [Scientific herald of the National Agrarian University], issue 22, pp. 21-23
3. Koreyba L.V. (2015). Poshyrennya akushers'koyi patolohiyi u koriv holshtyns'koyi porody v umovakh pryvatnoho aktsionernoho tovarystva «Ahro-Soyuz» Synel'nykivs'koho rayonu Dnipropetrovs'koyi oblasti [Distribution of obstetric pathology in cows of Holstein breed in the conditions of the private joint-stock company "Agro-Soyuz" of Sinelnikovskyy district of the Dnipropetrovsk region] in *Problemy zooinzheneryi ta veterynarnoyi medytsyny: Zbirnyk naukovykh prats' Kharkivs'koyi derzhavnoyi zooveterynarnoyi akademiyi* [Collection of scientific works of the Kharkov State Veterinary Academy], issue 30, vol. 2, pp. 78-82
4. Zvyeryeva H.V. (2001). Rekomendatsiyi z profilaktyky neplidnosti khudoby [Recommendations for the prevention of infertility of livestock] in *Naukovyy svit* [Science World], p. 18
5. Smolyaninov B.V. (2002). Prychyny neplidnosti u koriv v hospodarstvakh Odes'koyi oblasti [Causes of infertility in cows in farms of the Odessa region] in *Mizhvidomchyy tematychnyy naukovyy zbirnyk* [Inter-departmental thematic sciences collection], issue 80, pp. 551-552
6. Stravs'ky Ya.S. (1995). Rozlady vidtvornoyi funktsiyi koriv ta yikh profilaktyka [Disorders of reproductive function of cows and their prevention] in *Zbirnyk naukovykh prats'* [Collection of scientific works], issue 2, pp. 98-100
7. Tresnyts'ka V.A. (2006). Dynamika poshyrenosti akushers'koyi ta hinekolohichnoyi patolohiyi pervistok ta koriv v hospodarstvakh Luhans'koyi oblasti [Dynamics of prevalence of obstetric and gynecological pathology of primates and cows in farms of Luhansk oblast] in *Zbirnyk naukovykh prats' BDAU* [Collection of scientific works of BDAU], issue 41, pp. 223-229